

1 Kasım 2015 Genel Seçimleri Parti Bildirgelerinde Eğitim, Kütüphane ve Bilgi Temaları

Coşkun POLAT*
Mehmet Ali AKKAYA**
Kasım BİNİCİ***

Öz

Siyasi seçim dönemleri, politikacılar kadar farkı beklentileri ve öncelikleri olan seçmenlerin de kendilerini siyasete en yakın buldukları ve sahnenin aktörü hissettikleri zamanlardır. Bu çalışmada; 1 Kasım 2015 tarihinde yapılan Türkiye Genel Seçimleri öncesi siyasi partilerin hazırladıkları seçim bildirgeleri, bilgi ve bilgi merkezi olarak kütüphanelerin eğitim alanı ile ilişkilendirilmesi açısından değerlendirilmiştir. Çalışma, seçimde aldıkları oy oranları ile TBMM’de temsil hakkı kazanan 4 siyasi parti ile sınırlandırılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında bazı sonuçlar ortaya konulmuş, sonuçlarla ilişkili olarak eğitim dünyası ve bilgi ve belge yönetimi disiplini için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkiye genel seçimleri; 1 Kasım 2015; seçim bildirgeleri; eğitim, kütüphane, bilgi.

Education, Library and Information Themes in Election Manifestos of Turkey’s Parliamentary Elections on November 1, 2015

Abstract

In the political election period, not only politicians and voters who have different expectations and priorities also find themselves close to politics and they see themselves as a politics actor. In this study, it has been evaluated the election manifestos that prepared by political parties for Turkey’s General Elections were held on November 1, 2015 in terms of education, library and information themes. The scope of the study is limited to four parties that won the most votes and win the right to representation in parliament. Some results are produced based on the findings and some suggestions are given for the education world and information and records management discipline.

* Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü,
polatcoskun@karatekin.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü,
mehmetaliakkaya@karatekin.edu.tr

*** Arş. Gör. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü,
kbinci@karatekin.edu.tr

Geliş Tarihi - Received: 02.02.2016

Kabul Tarihi - Accepted: 12.02.2016

Keywords: Turkey's parliamentary elections; November 1, 2015; election manifestos; education, library, information.

Giriş

Demokratik toplumların ve demokrasi teamüllerinin yenilenme aracı olan seçimler, aynı zamanda siyasi yapının devinimini de sağlayan mekanizmalardır. Önyargılardan uzak gerçekçi bir yaklaşım sergilendiğinde denetim ve özdenetimin aynı anda uygulamaya konabildiği seçimler, bireye kendini siyasi arenanın bir aktörü olarak görme fırsatı sunar. Seçmen kendisini en doğru şekilde temsil edeceğine inandığı ya da ikna olduğu siyasi partiye oyunu verir ve bu ilişki zinciri demokrasilerde toplumsal iradenin devlet iradesi haline dönüşebilmesinin tek anahtarıdır. Toplum iradesinin kendilerini işaret etmesini hedefleyen siyasi partiler, seçmenlerini ikna etmek için onların beklentilerine yanıt verecek vaatler ve projeler ortaya koyarak seçmeni kendilerine taraf kılmak isterler. Siyasi partilerin olanakları ölçüsünde, en yeni reklam ve halkla ilişkiler araçları kullanılarak kamuoyu ile paylaşılan seçim bildirgeleri, seçmenin kendini her hangi bir siyasi partiye daha yakın bulmasını sağlayan en etkili yöntemdir. Bir siyasi partinin ülke gündemi ile ne düzeyde ilgili olduğunu, hangi konu ya da sorunları öncelikli gündem kabul ettiğini, sorunlara ilişkin çözüm önerilerini ve topluma vaatlerini içeren seçim bildirgeleri, iktidar olunması durumunda siyasi partinin vaatlerinin ne kadarını gerçekleştirdiğini ve buna bağlı olarak ne düzeyde başarılı olduğunu da gösteren danışma kaynaklarıdır.

50-60 sayfalık küçük bir kitapçıktan 300-400 sayfalık ayrıntılı bir yol haritasına kadar farklı hacimlerde ve içerik yoğunluğunda olabilen seçim bildirgeleri genellikle seçmen tarafından baştan sona okunmazlar. Bildirgeyi öğrenmeye karar veren seçmen kendisi ile ilgili olduğunu ya da öncelikli parti politikası olarak ele alınması gerektiğini düşündüğü konulara ayrılan bölümleri okur. Bunun ardından da oyunu ilgili siyasi partiye vermek için ikna olur ya da olmaz. Bu çalışmada; siyasi partilerin 2015 yılı Kasım ayında yapılan Türkiye Genel Seçimleri için hazırladıkları seçim bildirgeleri, bilgi, bilgi merkezi olarak kütüphaneler ve bu kavramların eğitim ile ilişkilendirilmesi açısından incelenmiştir. Çalışmanın amacı; bilginin ve kütüphanelerin örgün ve hatta yaygın eğitim ile ilişkilendirilmesinin önem ve gerekliliğinin bugünün siyasi partileri ve geleceğin olası hükümetleri tarafından nasıl ele alındığını ortaya koymaktır. Araştırma, bilginin ve bilgi merkezi olarak kütüphanelerin eğitim dünyasının vazgeçilemez aktörlerinden olduğunun siyasi partiler ve devlet yönetimi tarafından daha gerçekçi bir biçimde anlaşılmasına katkı sağlarken, mevcut durumun

iyileştirilmesi ve geliştirilmesi açısından “neler yapılmalı?” sorusuna bilgi profesyonelleri bakış açısıyla öneriler de sunmaktadır.

Kapsam ve Yöntem

Çalışmada, 1 Kasım günü, 2015 yılı içerisinde ikinci kez gerçekleştirilen genel seçimlerde aldıkları oylarla Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde temsil edilme hakkı kazanan 4 siyasi partinin seçim bildirgesi, yazarların inisiyatifi ile belirlenen anahtar terimler (eğitim, eğitim programı, öğretim, öğretim programı, sürekli eğitim, sürekli öğretim, sürekli öğrenim, ilkokul, ilköğretim, ortaokul, ortaöğretim, lise, müfredat, okul kütüphanesi, kütüphaneci, kitaplık, öğrenci, öğretmen, ders, zorunlu ders, seçmeli ders, ders kitabı, laboratuvar, ödev, yaşam boyu-hayat boyu öğrenme, okuryazarlık, z-kütüphane, medya okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, FATİH projesi, bilgi, okuma, okuma alışkanlığı, okuma kültürü) kapsamında bilgi ve bilgi merkezleri olarak kütüphaneler ile eğitim alanı ilişkilendirilerek incelenmiştir. Bu doğrultuda, 1 Kasım 2015 genel seçimleri sonrası mecliste grup kurma hakkını kazanan Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP), Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ve Halkların Demokratik Partisi (HDP)’nin seçim bildireleri, araştırmanın kapsamını oluşturmaktadır.

Çalışmada içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Seçim bildireleri, partilerin bilgi kullanımının ve kütüphanelerin eğitim dünyasındaki yeri ve önemine ilişkin yaklaşımlarını sorgulamak amacıyla belirlenmiş anahtar terimler doğrultusunda içerik çözümlemesine tabi tutulmuş, içerik çözümlemesinde seçim bildirgesinin oluşturulduğu formatın “ara/ bul” komutu kullanılmıştır. Çakışmaların tespit edildiği cümleler/paragraflar okunarak bilgi, kütüphane ve eğitim bağlamındaki ilgililiği incelenmiş, hangi konu başlığında ve hangi kapsamda ele alındığı değerlendirilmiştir. Bunun yanında bildirelerin alanla ilgili ifadelerin geçmesi ihtimali yüksek olan kültür ve eğitime ayrılmış bölümlerinin tamamında içerik çözümlemesine gidilmiştir. Çalışmanın bulgular bölümünde partilerin bilgi, kütüphane ve eğitim ilişkisine yönelik seçim bildirgesi temelli yaklaşımları bir bütün olarak değerlendirilmiş ve söz konusu ilişkinin geliştirilerek ve güçlendirilerek bundan sonra ortaya konacak benzer seçim bildirelerinde daha fazla nasıl yer alınabileceğine ilişkin öneriler sunulmuştur.

Bulgular

1.Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) Seçim Bildirgesi

7 Haziran 2015 Genel Seçimlerinden sonra kurulan ve yaklaşık 2 aylık ömrü olan Seçim Hükümeti dışında 13 yılı aşkın süredir Türkiye’de tek başına iktidar olan AKP, %49,48’lik oy oranı ve 317 milletvekili ile 1 Kasım 2015 Genel Seçimlerinde de Türkiye Büyük Millet Meclisinde en çok temsil hakkı kazanan siyasi parti olmuştur.¹ 13 yıllık AKP iktidarı döneminde ülkenin sosyal ve kültürel yaşamının yanı sıra eğitim sisteminde de çok sık ve önemli değişimler yaşanmıştır. Bu durum, AKP’nin 2015 Genel Seçimlerinde en çok oyu alan ve bir kez daha tek başına iktidar olmayı başaran bir siyasi parti olması ile birlikte değerlendirildiğinde, partinin seçim bildirgesinde eğitim ve öğretime ilişkin söyledikleri ve vaat ettikleri çok daha önemli ve anlamlıdır.

AKP, 2015 seçimleri için 7 ana başlık ve eklerin yer aldığı iki başlık olmak üzere toplam 380 sayfadan oluşan ve seçime katılan diğer partilerin seçim bildiregeleri ile kıyaslandığında çok daha hacimli ve ayrıntılı bir seçim bildirgesi hazırlamıştır. Bildirgenin ana başlıklarının altında konuyla ilgili alt başlıklar oluşturulmuş ve her alt başlıkta “neler yaptık” ve “neler yapacağız” başlıkları ile açıklamalara yer verilmiştir (Ak Parti 1 Kasım 2015 Genel Seçimleri Seçim Beyanamesi: Huzur ve istikrarla Türkiye’nin yol haritası 2015).

Çalışma kapsamında belirlenen 34 anahtar sözcükten 9’u AKP seçim bildirgesinde hiç yer almamıştır. Bu sözcükler; “kitaplık”, “zorunlu ders”, “ödev”, “okuryazarlık”, sürekli öğretim”, “sürekli öğrenim”, “z-kütüphane”, “teknoloji okuryazarlığı” ve “medya okuryazarlığı”dır. Burada dikkat çekici olan, gerek hükümet gerekse Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri tarafından çeşitli platformlarda örgün eğitimin en önemli değişim hamleleri arasında olduğu dile getirilen² z-kütüphane kavramından, içeriğinden ve sürecinden bildirmede hiç söz edilmemiş olmasıdır. Bildirmede geçen 22 sözcük arasında yer alan “ilkokul”, “ortaokul”, “sürekli eğitim”, “eğitim programı” ve “öğretim programı” sözcüklerinin de araştırmanın kapsamı ve amaçları ile örtüşen bir biçimde bildirmede kullanılmadığı değerlendirilmiştir.

¹ Siyasi partilerin oy oranları ve temsil hakkı kazandıkları milletvekili sayıları Yüksek Seçim Kurulunun web adresinden alınmıştır. (Kesin seçim sonuçları için bkz. <http://www.ysk.gov.tr/ysk/faces/HaberDetay?>)

² 18-21 Şubat 2015 tarihlerinde Afyonkarahisar’da gerçekleştirilen “Okuma Kültürü ve Z-Kütüphane Çalıştayı” hükümetin ve Milli Eğitim Bakanlığının z-kütüphane konusuna verdiği önemin en umut verici örneğidir.

Bildirgede “eğitim” anahtar sözcüğü ile yapılan taramada hem 13 yıllık iktidar döneminde gerçekleştirilenler hem de yeniden iktidar olunması durumunda atılması planlanan adımlardan detaylı bir biçimde söz edilmiştir. Eğitim sisteminin daha demokratik ve çoğulcu bir yapıya kavuşturulmasının parti temel amaçları arasında gösterildiği (s. 18) bildirgede ulusal refah için bilgi ile bilinç arasındaki etkileşimi temel alan bir eğitim sisteminin gerekliliği vurgulanmış (s. 62) ve bu amaç için atılan adımlardan söz edilmiştir. Partinin 13 yıllık iktidarı döneminde eğitimin fiziki ve teknolojik alt yapısının geçmişle mukayese edilemeyecek oranda iyileştirildiği, zorunlu eğitimin 12 yıla yükseltilmesiyle okullaşma oranının iki katına çıkarıldığı, Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinin 13 yılda 7,4 milyar TL’den 62 milyar TL’ye ulaştığı belirtilirken (s. 63) bu “atılımın” iktidarda kalınması durumunda artarak sürdürüleceği vaat edilmiştir. Bildirgede eğitime ilişkin diğer önemli vaatler; müfredatın düzenli aralıklarla gözden geçirilmesini, eğitim kalitesi üzerindeki etkisinin izlenmesi ve nihai hedef olan bilgiyi üreten ve katma değere dönüştüren insan niteliğine ulaşmadaki katkısının ölçülmesini sağlanması ve müfredatın eğitimin her kademesinde bilgi yüklemekten ziyade öğrenciyi hayata hazırlayan, öğrenmeyi öğreten, istidatlarını ortaya çıkaran, temel becerileri veren, özgüveni pekiştiren, evrensel değerleri aktaran bir içeriğe sahip hale getirilmesi yönündeki çalışmaların devam edeceği (s. 66-67) beyanıdır. Burada özellikle müfredata ilişkin hedefler okul kütüphaneleri ile doğrudan ilişkili olan ve başarılı olunması için işlevsel okul kütüphanelerine gereksinim duyan/duyacak vaatlerdir. Buna karşın bildirgede okul kütüphanelerinden yalnız bir kez “ülkemizde okuma oranının yükseltilmesini özendireceğiz. Bu doğrultuda özellikle halk kütüphanelerinin ve okul kütüphanelerinin sayı ve niteliğini artıracamız” (s. 101) cümlesiyle söz edilmiş olması bu hedeflerin gerçekçiliğinin sorgulanmasını gerektirmektedir.

Öğretimin eğitimden ayrı görülmediğinin belirtildiği bildirgede eğitim ve öğretimde ana hedef; düşünme, anlama, fark etme, sorun çözme, analiz ve sentez yeteneği ve yetkinliği gelişmiş; bilgi toplumunun gerektirdiği temel bilgi ve becerilerle donanmış; hak ve adalet sorumluluğunu, millî kültür ve değerlerini özümsemiş; insanlığın ve demokrasinin evrensel değerlerini içselleştirmiş; iletişime ve paylaşıma açık; estetik ve sanat becerisi gelişmiş bireylerin yetişmesine ortam ve olanak sağlamak (s. 65) olarak belirtilmiştir. Bu yaklaşım, örgün eğitim kurumlarında öğrenmeyi öğrenen, bilgi okuryazarı olma becerisi gelişmiş ve bilginin günümüzdeki anlam ve önemini doğru kavramış öğrencilerin yetişmesi ve yetiştirilmesi açısından umut vericidir.

Bildirgede ilköğretim, ortaöğretim ve liseden söz edilirken ağırlıklı olarak bu okullardaki artan öğrenci sayıları ve okullaşma oranları üzerinde

durulmuştur (s. 63; s. 88). Bunun yanı sıra bildirgenin farklı bölümlerinde seçmeli ders sayılarının artırılması ve bu derslerin içeriklerinin çeşitlendirilmesi ile son 12 yılda 1,9 milyar ücretsiz ders kitabı dağıtımından da defaten söz edilmiştir. Bildirgede yer alan ortaöğretim okulları arasındaki kalite farklılıklarının en aza indirilmesini hedefleyen tedbirlerin alınacağı vaadi (s. 68) gerçekleşmesi durumunda örgün eğitimin tüm paydaşlarını doğrudan ya da dolaylı bir biçimde etkileyecek önemli bir yaklaşım olarak ön plana çıkmaktadır.

Müfredatın kalitesinin artırılmasının eğitim alanındaki öncelikli amaçlar arasında gösteriliği bildirgede, eğitimin her kademesinde bilgi ve bilinç arasındaki etkileşimi temel alan bir müfredat içeriğinin benimsendiği belirtilmiştir. Örgün eğitim müfredatın eğitimin her kademesinde bilgi yüklemekten ziyade öğrenciyi hayata hazırlayan, öğrenmeyi öğreten, istidatlarını ortaya çıkaran, temel becerileri veren, özgüveni pekiştiren, evrensel değerleri aktaran bir içeriğe sahip hale getirilmesi, müfredatın bilgi teknolojileri destekli öğretime daha uygun hale getirilerek eğitsel içeriklerin geliştirilmesi, müfredat konusundaki dikkat çekici vaatlerdir (s. 66-67). Zira eğitimde böylesi köklü değişimlerin yaşama geçirilebilmesi için eğitimin öncelikli hükümet politikalarından biri olması gerekir. Bu gerekliliğin karşılanması ise doğal olarak eğitimin ve tüm paydaşlarının kalitesinin artmasını sağlayacaktır.

Bildirgede eğitim kapsamında ele alınan konulardan bir diğeri de öğretmen ve öğrencilerin kalitesinin artırılmasıdır. Seçmeli derslerin sayısının artırılarak öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim alabilmelerinin daha kolay hale getirilmesi (s. 62), FATİH (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) Projesi (s. 63; s. 67; s. 274) gibi öğrencilerin bilgi toplumuna uyum sürecini kolaylaştıracak ve eğitimde fırsat eşitliğini getiren olanakların sunulması, öğretmen sayısının artırılması ile birlikte özlük haklarında yapılan iyileştirmeler eğitimin bu bölümünde gerçekleştirilen başarılı uygulamalar olarak gösterilmiştir. Tamamı uzun soluklu değişimler olarak planlanan bu uygulamaların her geçen gün örgün eğitimin kalitesini arttıracığı ve eğitimde amaçlanan başarıyı getireceği vurgulanmıştır. Bu değişim kararlılığından ilham alınarak, derslerin müfredat ve kazanımlarına yönelik görsel, işitsel, hareketli, etkileşimli ve dinamik unsurların bir arada kullanıldığı zenginleştirilmiş eğitim içeriklerinin yaygınlaştırılacağı (s. 66) vaat edilmiştir. Son 10 yılda okullardaki derslik sayısının %100'ün üzerinde bir artışla 562 bine çıkmış ve aralarında okullarında bulunduğu kurumlarda 4,1 milyar TL'lik laboratuvar kurulmuş olması (s. 195) dikkat çekicidir. Ancak bu dersliklerin oluşturulması sürecinde bazı okullarda laboratuvar ya da kütüphanelerin de

dersliğe dönüştürülmüş olması, eğitimin bütüncül yaklaşımla ele alınması noktasında bir takım algı yanlışlıklarının olduğunu ortaya koymaktadır.

Yaşam boyu öğrenme kavramı bildirgede doğrudan örgün eğitimle ilişkilendirilmemiş, kültürel ve ekonomik yaşama bağlı olarak ele alınmış ve kısaca “yaşam boyu öğrenim programlarına daha iyi erişim sağlayarak uzun çalışma yaşamını destekleyecek, ileri yaşlarda uygun istihdam olanaklarını geliştireceğiz” (s. 116) demekle yetinilmiştir. Oysa bilgisayar ve internet teknolojisi odaklı bilgi toplumunda insanların eğitimden, özellikle de örgün eğitimden beklentisi ulusal eğitim sisteminin öğrencilere yaşam boyu öğrenme becerisini kazandırmasıdır. Bilginin temel dinamik olduğu bu becerinin okullarda kazanılmasında belirleyici olan unsurlardan biri okul kütüphaneleridir. Ancak bildirgede yalnız okul kütüphaneleri ve öneminden hiç söz edilmemiş, kütüphaneler ve kütüphaneciler için genel olarak “çağdaş kütüphanecilik anlayışı çerçevesinde kullanıcı odaklı, nitelikli kütüphanecilik hizmetlerinin verilebileceği özelliklere sahip yeni kütüphaneleri hizmete açmaya devam edeceğiz. Kütüphane ve arşiv materyallerini sayısallaştıracacağız” (s. 101) vaadiyle yetinilmiştir.

Çalışma kapsamında ele alınan anahtar sözcüklerin tamamı günümüzde doğrudan bilgi ile ilişkilendirilen kavramlardır. Bilgi toplumu ile birlikte yaşamın her alanının temel dinamiği haline gelen bilgi, AKP'nin seçim bildirgesinde de en çok dile getirilen kavramlardan biridir. Farklı alanlarda uygulamaya konan ya da uygulamaya konması planlanan Bilgi Yönetim Sistemleri bilgi sözcüğünün bildirgedeki asıl ve en kapsamlı kullanım sahasını oluşturmuştur. Bildirgede yer alan hemen her konu başlığında yapılanlar ve yapılması planlananlar, çağın gereği olarak geliştirilen/geliştirilecek Bilgi Yönetimi Sistemleri üzerinde organize edilmiştir. Bilgiyi, bilgi üretimini ve bilginin katma değere dönüşmesini ekonomik gelişmenin temel dinamiği olarak gören AKP (s. 193), bildirgede hem bilgi üretimini her koşulda desteklemeyi, hem bilgiye açık erişim olanaklarını geliştirmeyi hem de tüm vatandaşların bilgi edinme hakkının güvence altına alınmış olmasını partinin öncelikleri ve olmazsa olmazları arasında göstermiştir. Bu algı bilgiyle, bilgi kullanımıyla ve yeni bilgi üretimiyle en çok birlikte anılan/anılması gereken eğitim kavramının ve temsil ettiği değerlerinde aynı oranda önemsenmesinin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Gerçekçi ve bilgi dünyasını doğru kavrayan bir anlayış için bu gereklilik aslında bir zorunluluktur. Bazı bölümlerinde bilgi-eğitim ilişkisi başarılı bir biçimde ortaya konulmuş olsa da bilgi ile eğitim arasındaki söz konusu gereklilik ve zorunluluğun AKP Seçim Bildirgesinin tamamında görülebildiğini söylemek olanaklı değildir.

2. Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Seçim Bildirgesi

Türkiye'nin en köklü partisi olan CHP, Kasım 2015 genel seçimlerinde % 25,3 oy oranı ile 134 milletvekili çıkararak ve TBMM çatısı altında temsil oranı ikinci sırada olan partidir. Geçmiş seçim dönemlerinde olduğu gibi ana muhalefet partisi konumunda olan CHP'nin seçim bildirgesindeki eğitim ve öğretime ilişkin vaatleri Türkiye'deki eğitim sorunsalları hakkında önem arz etmektedir.

CHP Kasım 2015 seçim bildirgesi 228 sayfada oluşmakta olup özellikle 14 sayfası (s. 131-144) araştırmamızın kapsamı olan eğitim başlığına ayırmıştır. Bu başlık dışında farklı bölümlerde de eğitim başlığı kullanılmış ve araştırma kapsamındaki terimlerini bu başlıklarda kullanılmıştır.

Çalışma kapsamındaki terimlerden 11 tanesi CHP seçim bildirgesinde hiç yer almamıştır. Bu terimler “sürekli öğrenim”, “sürekli öğretim”, “okul kütüphanesi”, “kütüphaneci”, “kitaplık”, “zorunlu ders”, “ödev”, “z-kütüphane”, “medya okuryazarlığı”, “okuma/okuma alışkanlığı/okuma kültürü”dür. “sürekli öğrenim”, “sürekli öğretim” terimleri yaşam boyu eğitim/öğrenimi terimleri ile ifade edildiği görülmüştür. “Eğitim programı”, “Öğretim”, “Öğretim programı”, “İlkokul”, “İlköğretim”, “Ortaöğretim”, “lise” “ders” kavramları bildirmede kullanılmış ve konu ile ilgili bir dizi vaatler verilmiştir. Fakat bu vaatlerin araştırmanın kapsamı ve amaçları ile örtüşen bir biçimde bildirmede kullanılmadığı görülmüştür. Söz konusu terimler daha çok sistem değişikliği, yeni modeller, olanaklar ve fiziki yapı ile ilişkilendirilerek kullanılmıştır.

Bildirmede eğitim ile ilgili yapılan taramada terimin sıklıkla kullanıldığı görülmüştür. Eğitimin merkez konumda kullanıldığı, ülke sorunsallarına eğitim temelli yaklaşıldığı, gruplar bazında (işsizlerin eğitimi, çiftçilerin eğitimi, mesleki eğitim, girişimcilik eğitimi, ara eleman eğitimi, bilişim eğitimi, inovasyon eğitimi, turizm eğitimi, sporcu eğitimi, yöneticilik eğitimi, anne baba eğitimi, meslek içi eğitimleri) eğitim vaatlerinin olduğu görülmektedir. Söz konusu kitlelerin eğitiminde çeşitli eğitim birimleri, hizmet içi eğitimlerin, seminerlerin ve kursların açılacağı belirtilmiştir. Eğitim reformunun sıklıkla bahsedildiği bildirmede eğitimin temel bir insan hakkı (s. 117) ve aynı zamanda sosyal devlet gereği (s. 86, 91) olduğu vurgulanmıştır. “Öğrencilerimizi uluslararası PISA değerlendirmelerinde en kısa sürede OECD ortalamasına ulaştırarak, nitelikli insan kaynağımızı zenginleştireceğiz” (s. 134) yaklaşımı ile eğitimde ulaşılacak bir hedef çizilmiştir. Bunların yanında bölgesel, kentsel ve ekonomik kalkınmada (s. 65, 86, 118, 172, 190) eğitimin temel bir unsur

olarak ele alındığı anlaşılmaktadır. Eğitimde fırsat eşitliği (s. 59, 89, 91, 92, 102, 112, 220) konusunun yoğun kullanıldığı da görülmektedir.

Yukarıda ifade edilen kesimlere ve eğitimin çeşitli alanlarında yaşam boyu eğitim/öğrenme (hayat boyu öğrenme) modeli benimsenirken bunlara yönelik yaşam boyu öğrenme ve eğitim merkezlerinin, enstitülerinin kurulacağı (s. 59, 98, 112, 140, 144) vaat edilmiştir. Ayrıca 14 sayfadan oluşan bir bölümü eğitim başlığına ayrılmıştır. Bu bölümde “eğitimde yeni bir anlayışı” sloganıyla verilen başlıkta, özetle eğitim sisteminin bütüncül bir yaklaşımla değiştirileceği, eğitim politikasının oluşturulacağı, harcama ve bütçenin artırılacağı, 13 yıl süreli bir eğitimin hayata geçirileceği vaat edilmiştir. Karma eğitim modelinin benimseneceği, eğitim niteliğinin yükseltileceği, okullardaki fiziksel alt yapının iyileştirileceği, eğitim alanında önerilen konular içerisinde yer almaktadır. Tam donanımlı okullar vaat eden CHP her okulun yemekhanesi ve geniş bir bahçesinin yanı sıra spor salonu, güzel sanatlar atölyesi, müzik salonu, toplantı ve tiyatro salonları olan okullar inşa edeceğini ve okulların kütüphanelerini ve İnternet altyapılarını güçlendireceğini belirtmiştir (s.131-144). Kütüphanenin eğitim ile ilişkilendirilen tek yer bu bölüm olmuştur. Eğitimde kütüphane sadece tam donanımlı okullar ile ilişkilendirilmiştir. Burada okul kütüphanelerinin alt yapılarının yetersiz olduğu CHP bildirdiğinde anlaşılmaktadır. Bildirgedeki bu saptama doğrudur, eğitimde bilinen büyük bir eksiklik ve siyasi partilerin haberdar olmaları önemli bir farkındalıktır. Diğer taraftan eğitim alanında bu kadar vaatlerde bulunan, sorunların çözümünde eğitim odaklı yaklaşan ve yaşam boyu eğitim ve öğrenmeyi hayata geçirileceğini bildiren bir partinin bildirdiğinde sürekli eğitim merkezlerin bir aktörü, bileşeni ve unsuru olan kütüphanelerin eğitim ile ilişkilendirilmediği çalışmamızda değerlendirilmiştir.

“Toplumsal cinsiyet ayrımcılığına yol açan söylemleri” müfredatta kaldırılacağı (s.102), “Yurttaşlık bilinci, ayrımcılıkla mücadele ve insan hakları dersleri”nin (s.109) ve “güncel küresel sorunları ve uluslararası gelişmeleri” (s.134) müfredata ekleneceği bildirgede dile getirilmiştir. Müfredat terimi konumuzu ilgilendiren boyutu bilgi toplumu ve bilgi çağı ile ilişkilendirilerek “bilgi toplumuyla uyumlu bir müfredat”ın (s.133) hazırlanacağı söylemidir.

Öğrencilere yönelik olanak, burs, destek, kurs, eğitim gibi konularda birçok vaatlerde bulunan parti “Öğrencilere araştırma yapma ve takım çalışması içinde uyumlu çalışma alışkanlığını kazandırmaya yönelik düzenlemeler” (s.134) yapılacağını da bildirmiştir. Fakat öğrencilerin araştırma merkezi olan kütüphaneler ile ilişkisi, uyumu veya kullanımı konusunda herhangi bir bağlantı saptanamamıştır.

Bildirgede öğretmenlere ayrı bir başlık ayrılmıştır (s.135). Öğretmenlerin sorunları ve çözümlerine yönelik verilen vaatlerde eğitimin, araştırmanın vazgeçilmez parçası olan kütüphane olanağı ile herhangi bir bağlantının kurulamadığı görülmüştür. Benzer şekilde seçmeli ders (s.135) konusunda bir başlık oluşturulmuştur fakat burada da konumuzu ilgilendiren bir kapsama rastlanmamıştır.

“Eğitimine devam eden çocuklara her ders yılı başında eğitim araç gereç desteği” (s.92) sunulacağı vaat eden parti kitap konusunda da ders kitaplarının niteliğinin artırılacağı (s.134) beyanında bulunmuştur.

Bildirgede hayat boyu/yaşam boyu öğrenmenin odak noktası olan bilgi okuryazarlığa hiç değinilmez iken farklı okuryazarlık türleri metinde geçmiştir. “Yaşlı ve elektronik okuryazarlığı olmayan yurttaşlara destek” (s.117) olunacağı farklı bir kullanım da “Sektör öncüleri, STK’ler ve kamu ortaklığıyla başlatılacak Teknoloji, sayısal ve finansal okuryazarlık eğitimi” (s.66) konusunda eğitim seferberliği yapılacağı şeklindedir.

Bildirgede bilgi “bilgi toplumu”, “bilgi çağı” ve “bilgi teknolojileri” kavramlarıyla verilmiştir. Bilgi toplumu teriminin sıklıkla kullanıldığı metinde bilgi toplumunun önemli unsurlarından olan kütüphane ve bileşenleri bağlantısına ilişkilendirilmeden yer verilmiştir.

3.Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Seçim Bildirgesi

Aldığı % 11,90’lık oy oranı ile 1 Kasım 2015 Genel Seçimlerinde en çok oyu alan üçüncü parti olmasına karşın 40 milletvekili ile Parlamentoda en az temsil hakkına sahip olan Milliyetçi Hareket Partisi, seçim öncesi 7 ana başlıktan oluşan 268 sayfalık bir seçim bildirgesi hazırlamıştır (Milliyetçi Hareket Partisi 1 Kasım 2015 Seçim Beyannamesi: Huzurlu ve Güvenli Gelecek, 2015).

Bildirgede ülkemizin sosyal, ekonomik, kültürel, siyasal, vb. konularına ilişkin durum tespitleri, sorunlar ve önerilere yer verilmiştir. Eğitim-öğretim kavramlarının birlikte ele alındığı bildirgede “eğitimin millileştirilmesi” ve eğitim dilinin yalnızca Türkçe olması eğitimle ilgili görüşlerin temelini oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında belirlenen anahtar sözcüklerden “kitaplık”, “zorunlu ders”, “ödev”, “sürekli eğitim”, “sürekli öğretim”, “sürekli öğrenim”, “z-kütüphane”, “teknoloji okuryazarlığı”, “okul kütüphanesi”, “kütüphaneci” gibi sözcükler Bildirgede hiç yer almayan kavramlardır.

Eğitim sistemindeki yanlış uygulamaların ülkemiz için başat sorunlar arasında gösterildiği Bildirgede, sorunun çözümü noktasında eğitimin “devletin gözetim ve denetimi altında” (s. 69) ve “milli olması” (s. 17, 69,

72) ve “her türlü örgün ve yaygın eğitim araç ve yöntemleri kullanılarak (s. 77), temelinde “köklü bir eğitim reformu ve bilgi toplumuna dönüşümün tamamlanması” (s. 39) hedefi yer almaktadır. Eğitim çağındaki nüfusun eğitimde kalma süresinin 18 yılın üzerine, ilk ve ortaöğretimde okullaşma oranının yüzde 100’e, örgün yükseköğretimde ise yüzde 90’ın üzerine çıkarılarak OECD’nin Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programında (PISA) üye ülkeler arasında ilk 10 arasına girmesinin sağlanması da (s. 47) eğitimle ilgili gösterilen hedeflerdendir.

Çocuklar için, “temel eğitimden başlamak üzere, eğitim ve öğretimde aklın ve bilimin hâkimiyeti sağlanarak, öğrenci ve öğreticilere sorgulayıcı ve araştırmacı bir kimlik kazandırılacağı” (s. 132) misyonu ile öğretim programında “kültür, sanat, spor, folklor, okuma ve araştırma alışkanlığı kazandırıcı faaliyetlere yönelmelerini sağlayıcı” (s. 192), “temel hak ve özgürlükler, sorumluluklar, hak arama bilinci, topluma zarar vermeyecek hâl ve hareketler, kamu malına en az kendi malı kadar önem vermenin erdemi, insani ilişkiler gibi hususların yer aldığı” (s. 85) öğretim programlarının hazırlanacağı ifade edilmiştir.

Mesleki eğitim bağlamında; eğitim ortamı ve programının yenilenmesi, teorik eğitimin pratik ile desteklenmesi (s. 174), mesleki eğitim ile yükseköğretim arasında program bütünlüğü sağlanması ile “ortalama eğitim süresinin artırılması, yaşam boyu öğrenme kültürünün geliştirilmesi, mesleki eğitim standartları yükseltilerek piyasada kabul edilebilirliğinin artırılması, özellikle kadınlara dönük mesleki eğitim ve beceri kazandırma programları yaygınlaştırılarak, kendi işini kuracak olanlara girişimcilik eğitimi verilmesi” (s. 179) belirtilen hedeflerdendir.

Kadının yaşamın her alanına katkı sağlayabilmesi adına eğitim düzeylerinin yükseltileceği; kalkınma sürecinde, iş hayatında ve karar alma mekanizmalarında daha fazla rol almaları sağlanarak toplumsal konumlarının güçlendirileceği belirtilmiştir (s. 131, 197). Bildirgede özel eğitim önlemi alınacak gruplardan diğerleri de “engelliler” (s. 171,) ve “mevsimlik tarım işçileri” (s. 193) olarak belirtilmiştir. Bu bağlamda engelliler için “eğitimlerine ve sosyal yaşantısına normal olarak devam edebilmeleri için fiziki ve sosyal çevrenin oluşturduğu engellerin ortadan kaldırılması, gerekli eğitim altyapısı ve teknolojik imkânların artırılması” vaat edilmiştir. Mevsimlik işçilerin eğitim alanında yaşadıkları sorunların giderileceği belirtilmiştir.

Bildirgenin “F-Politikalarımız” ana başlığının 20. alt başlığı tamamen ‘Eğitim ve İnsan Kaynakları’na (s. 200) ayrılmıştır. Bu bölümde eğitim-öğretimin iyileştirilmesi adına yapılması vaat edilenler çeşitli başlıklar altında sıralanmıştır.

Öğretim programlarının “bilgi toplumunun gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış, uluslararası rekabet yeteneğine sahip teknoloji kültürü gelişmiş insan gücünün yetiştirilmesini sağlayacak şekilde” (s. 201) yeniden yapılandırılacağı, “düşünme ve öğrenmeyi öğretmeye odaklı, bilgiye erişen, bilgiyi analiz edip işleyerek değer süreçlerine aktarma yetenekleri geliştirilmiş, ekip çalışmasına uyumlu bireylerin yetiştirilmesi hedeflerine dönük olarak ele alınacağı” (s. 201) ifade edilmiştir. Bu çerçevede; “eğitim mekânları, eğitim teknolojileri ve insan gücü imkânları nitelik ve nicelik açısından bilgi toplumunun gerektirdiği standartlara yükseltileceği” vaat edilmiştir. (s. 194). Örgün öğretimin yanı sıra, “hayat boyu öğrenme anlayışı çerçevesinde e-öğretim dâhil olmak üzere her türlü yaygın eğitim imkânlarının geliştirileceği, fertlerin seçme, planlama ve programlama, ayırt edebilme, analiz ve sentez yapabilme, eleştirel ve yaratıcı düşünme yeteneklerinin geliştirilmesinin ve yenilikleri öğrenmesinin sağlanacağı, gençlere beceri kazandırma ve meslek edindirme faaliyetlerinin yaygınlaştırılacağı” (s. 204) ifade edilmiştir. Bilgi yoğun bir toplumda çağdaş eğitim yaklaşımının gereği olarak eğitimde sürekliliğin, bağımsız ve yaşam boyu öğrenmenin öneminin vurgulandığı bu ifadelerin kütüphane, bilgi kaynakları, okuma alışkanlığı, bilgi okuryazarlığı, vb. gibi kavramlarla ilişkilendirilmesi bildirmede söz konusu olmamıştır. Oysa “düşünme ve öğrenmeyi öğretmeye odaklı, bilgiye erişen, bilgiyi analiz edip işleyerek değer süreçlerine aktarma yetenekleri geliştirilmiş, ekip çalışmasına uyumlu bireylerin yetiştirilmesi” (s. 201) hedefi, eğitimi destekleyici kapsamlı bir dermeye sahip, teknolojik olanaklarla donatılmış, profesyonel meslek mensuplarının hizmet verdiği okul kütüphaneleri ile mümkündür.

Bildirmede kütüphane/okul kütüphanesi/kitaplık/okuma salonu / kütüphaneci gibi kavramların üzerinde ne kültürle ilgili konuların yer aldığı bölümde ne de eğitim başlığında çok durulmadığı görülmektedir. Kütüphane kavramı Bildirmede yalnızca üç yerde geçmektedir. “Eğitim ve İnsan Kaynakları” başlığında; “Anaokulundan üniversiteye kadar bütün eğitim kurumları ile kütüphanelerin internet erişimi kolay ve ucuz hale getirilecektir. Bilgi teknolojilerinin eğitim amacıyla üretim ve kullanımı teşvik edilecektir. Eğitim programlarına ilişkin milli yazılım üretimi sağlanacaktır” (s. 202) ifadelerinin yer aldığı bölümde kütüphanenin yalnızca bilişim teknolojileri ile özdeş olarak ele alındığı açıktır. Bildirmede eğitim-öğretim ve kütüphanelerin toplumsal işlevi ile yakından ilişkili bir kavram olan “okuryazarlık” da, “Bilim ve Teknoloji” başlığında “Öğrencilerin yazılım, donanım ve dijital okuryazarlık alanlarında eğitilerek çağın gerektirdiği becerilerle donatılması sağlanacak bu amaçla teknolojik kapasite yanında nitelikli beşeri kapasite artırılabilecektir” şeklinde yalnızca bir yerde geçmektedir. Bu ifadeler bir ülkenin kültürel ve akademik gelişiminin önemli unsurlarından olan kütüphanelerin, ülkeyi yönetmeye talip olan bir

siyasi oluşum tarafından Türkiye özelinde en önemli sorununun teknolojik olanaklarının yetersizliği gibi algılandığını göstermektedir. Burada teknolojinin bilgiye erişmede ve kullanmada vazgeçilmez bir araç olduğu ancak hiçbir ahval ve şeraitte amaç olamayacağını hatırlamakta yarar vardır. Bu değerlendirmeyi destekleyici bir diğer ifade de Bildirgenin “Gençlik” ile ilgili başlığında, “Engelli gençlerin eğitimleri için uygun fiziki ve sosyal çevre” oluşturma vaadinde görülmektedir. Kütüphane kavramının ikinci kez yer aldığı “yurtlar, kütüphaneler ve okuma salonları, bilgisayar ve internet kullanımının ve sosyal faaliyetlerin gerçekleştirilebileceği kültür merkezleri ve çağdaş mekânlar hâline getirilecektir” ifadesinde (s. 210) kütüphaneler için bilgisayar ve internet kullanımının en önemli konu olduğu düşüncesi vardır. Kütüphane kavramının telaffuz edildiği son yer olan “Kültür ve Sanat” başlığı altında yurt dışındaki vatandaşlar ile bağların güçlendirilmesi kapsamında “ilgili ülkelerle işbirliği içinde Türk Dünyasının tüm kütüphane, müze ve arşivlerindeki kültür eserleri tespit ve konularına göre tasnif edilerek yararlanabilir hale getirilmesi için proje başlatılacağı” (s. 219) belirtilmiştir.

Eğitim bağlamında Bildirgede incelenen anahtar kelimelerden biri de “bilgi”dir. Bilgi kelimesinin çoğu zaman bilgi toplumu, bilgi çağı, bilgi teknolojileri gibi popüler konularla birlikte ele alındığı görülmektedir. Bunun yanında; daha önceden verilmiş olan, “öğrenmeyi öğretmeye odaklı, bilgiye erişebilen, doğru analiz ederek bilgiyi işleyebilen ve yeni bilgiye dönüştürebilen, ekip çalışmasına uyumlu bireylerin yetiştirileceği yeni öğretim programları” (s. 201) ifadesinde bilgi erişim ve kullanımı eğitimsel dönüşümde ön plana çıkarıldığı dikkat çekmektedir. Metinde bağımsız ve yaşam boyu öğrenmenin anahtarı olan “bilgi okuryazarlığı” kavramına hiç yer verilmezken, medya okuryazarlığı, “aileler, medya okur-yazarlığı ve internetin doğru kullanımı konusunda bilinçlendirilecektir” (s. 199) biçiminde, daha çok teknoloji okuryazarlığı bakışıyla yalnızca bir yerde geçmektedir. “Bilgi teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılacak; özel sektörün, sivil toplumun, kamu kurum ve kuruluşlarının iş ve işlemlerinin yürütülmesinde e-kültürün tesisi sağlanacaktır.” (s. 41), “Bilgi teknolojilerinde eğitilmiş insan gücü yetiştirilmesine önem verilecektir.” ve (s. 137), “Sosyal güvenlik sisteminin bilgi teknolojileri alt yapısı güçlendirilecek...” (s. 190) ifadeleri bilginin teknoloji ile ilişkilendirilerek ele alındığını gösteren diğer örneklerdir.

Bildirgenin *Ekonomik Politikamızın Esasları* alt başlığında “...bilgi çağının gereği olarak bilgi üretiminin desteklenmesi, bilgiye hızlı ve kolay ulaşımın sağlanması suretiyle bilginin en etkin tarzda kullanılmasının gerçekleşmesini...” (s. 98) ifadeleriyle özetlenen politik duruş aslında doğrudan eğitim sistemi ve bilgi merkezlerini işaret ediyor olsa da, belki de

bilginin metaya dönüşmesinin bir yansıması olarak ekonomik vaatler arasında yer almıştır. Buna karşın; bildirgenin değişik bölümlerinde bireylerin ya da kurumların bilgiye erişimi ve bu bilginin güvenliğinin önemi açık bir biçimde tekrar edilmiş, iktidar olunması durumunda farklı alanlarda (sosyal güvenlik, sosyal koruma, sanayi, eğitim, sağlık, milli savunma, diğer devlet uygulamaları) buna ilişkin bilgi sistemi model ve projelerinin geliştirilerek uygulanacağı ilan edilmiştir.

4.Halkların Demokratik Partisi (HDP) Seçim Bildirgesi

HDP, 1 Kasım 2015 Genel Seçimlerinde %10,8 oy oranı dördüncü sırada yer alırken, elde etmiş olduğu 59 milletvekili ile üçüncü sırada temsil edilme hakkını kazanmıştır. Parti seçime “Büyük İnsanlık Büyük Barış” teması ile 10 başlıktan oluşan 52 sayfalık bir seçim bildirgesi ile girmiştir. (Halkların Demokrasi Partisi 2015 Seçim Bildirgesi: Büyük insanlık, Biz’ler meclise, 2015) hazırlamıştır.

HDP Seçim Bildirgesi, çalışmanın amacı ve hedefleri dikkate alındığında, diğer partilere oranla içerik itibariyle oldukça zayıftır. Buna bağlı olarak araştırmada kullanılan anahtar kelimelerin birçoğuna (kitap, okuma, öğrenme, öğretim müfredatı, ilkökul, ortaokul, vb.) ya hiç yer verilmemiş ya da bir iki yerde çalışmanın amacıyla ilgisiz olarak geçmiştir. Buna karşın Bildirgenin bir bölümü “eğitim” ile ilgili tespit ve vaatlere ayrılmış, maddeler ile HDP’nin bu konuda yapacakları üzerinde durulmuştur. Burada en dikkat çeken, konunun özgürlükçü, eşitlikçi, özgür, özerk ve ücretsiz eğitim temelinde ele alınmış olmasıdır. Bunun yanında ana dilde eğitim de öne çıkarılan noktalardan biridir. Eğitimin planlaması ve sistemi, içeriği, fiziksel olanakları ve araç-gereçleri anlamında ayrıntıların verilmediği Bildirgede, araştırmanın amacı doğrultusunda eğitim ile kütüphane/bilgi/okuma arasında ilişkinin kurulduğu ifadeler de yer almamaktadır.

Bildirgede okuma kelimesi hiç geçmemektedir ve buna bağlı olarak da okuma kültürü, okuma alışkanlığı gibi eğitimle yakından ilişkili konular da hiç ele alınmamıştır. Kitap anahtar sözcüğü ile yapılan taramada kitap kelimesinin metinde sadece bir kez, eğitim ile ilişkili olarak, “eğitim müfredatı, ders kitapları ve diğer materyaller tekçi, cinsiyetçi ve şoven içeriklerden arındırılacak” (s. 44) biçiminde söz edilmiştir. Benzer biçimde kütüphane kelimesi yükseköğretim ile ilgili vaatler bölümünde; “kampüs içerisinde yurt, çamaşırhane, kütüphane, kültür merkezi, spor salonu gibi yaşam alanlarında üniversite yaşayanları için ücretsiz hizmet sunulacak” (s. 50) ifadeleriyle, eğitimin ücretsiz olması bağlamında ele alınmıştır. Kütüphane hizmetleri geçmişten günümüze eğitimin her kademesinde ve

toplumsal bir hizmet olarak ücretsiz verilmektedir ve doğasında da bu vardır. Buna karşın HDP Bildirgesinde ücretsiz hizmet verilen alan olarak kütüphanenin “yurt, çamaşırhane” ile birlikte anılması, Partinin bu konuya yaklaşımında “bilgisiz ve ilgisiz olduğu” izlenimini vermektedir.

Bildirgede diğer partilerin ayrıntılı olarak ele aldıkları konulardan olan eğitimde yeniden yapılanma, eğitim sistemi, eğitimin içeriği ve eğitim araç-gereçleri ile ilgili kapsamlı bilgiler yer almazken, “Eğitim” başlığında vaatler ücretsiz olma ve eşitlik üzerine inşa edilmiştir. Bu kapsamda eğitim sisteminin ve müfredatının “özgürlükçü, laik ve bilimsel içerikte yapılandırılacağı” ve “dezavantajlı ve ezilen cinsiyet gruplarının, sosyal sınıfların, halkların ve engellilerin üniversite eğitiminden eşit olarak yararlanabilmeleri için pozitif ayrımcılık ve kota politikasının uygulanacağı” (s. 45) ifade edilmiştir. Bilgi çağı, bilgi toplumu, yaşam boyu öğrenme, öğrenmeyi öğrenme, vb. gibi çağdaş eğitim öğretimle birlikte ele alınan popüler kavramlar ne tek başlarına ne de eğitimle birlikte Bildirgede yer almayan kavramlardır.

HDP Seçim Bildirgesinde eğitim konusunda kapsamlı ve açıklayıcı bilgilerin olmamasına bağlı olarak, eğitim ile kütüphane/kitaplık/okuma ilişkisi bağlamında da araştırmanın amacına hizmet edecek bir değerlendirmenin yapılamayacağı sonucuna varmak mümkündür.

Sonuç ve Değerlendirme

Eğitim bireyde istendik davranışlar geliştirme süreci olarak tanımlanırken, en önemli girdisi ve çıktısı hiç şüphesiz bilgidir. Temelde bilginin düzenlenmesi ve kullanılması amacıyla var olan kütüphaneler de geçmişten günümüze daima eğitim-öğretim ile birlikte düşünülmüştür. Halk kütüphaneleri ayırım olmaksızın toplumun tüm kesiminin eğitim düzeyini geliştirme hedefini taşıırken, okul ve üniversite kütüphaneleri temel hedefi eğitim-öğretim olan kurumlara bilgi hizmetleri aracılığı ile destek veren bilgi merkezi türleridir. Diğer pek çok türü ifade etmek için kullanılan araştırma kütüphanelerinin doğasında da bilgilendirme, eğitim ve öğretim vardır. Bu nedenle eğitimin bilgi ve kütüphane kavramlarından ayrı düşünülmesi mümkün değildir. Bir ülkenin gelişmişliği büyük oranda bireylerin eğitim düzeyleri ile doğru orantılıdır. O ülkeyi yönetmeye talip olan siyasi partilerin hedeflerinin odağında da eğitim-öğretim ile ilgili yapacakları yer almalıdır. Zira toplumun ve ülkenin refahı, ancak mevcut gelişmelere koşut olarak yenilenen ve çağın gereklerine uygun eğitim-öğretim uygulamalarıyla desteklenen politikalarla korunur ve artırılabilir.

Çalışmada öncelikle 1 Kasım 2015 Genel Seçimleri sonrası Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde temsil edilmeye hak kazanan 4 siyasi partinin

seçim bildirgelerinde eğitim, kütüphane ve bilgi temalarını hangi kapsamda ve ne şekilde ele alındığı incelenmiştir. Adı geçen temalarla ilgili belirlenen 34 anahtar sözcük ile tespit edilen ifadeler, birbirleri ile ilişkilendirilerek ve çalışmanın amacı çerçevesinde derinlemesine analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Değerlendirmede siyasi partilerin bir ülkenin gelişmişliği için vazgeçilmez öneme sahip eğitim ile ilgili vaatlerinin bilgi ve kütüphane kavramları perspektifi ile ne ölçüde ilişkilendirildiğinin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda partilerin seçim bildirgeleri ile ilgili öne plana çıkan genel ve özel değerlendirmeler şunlardır;

- Yaklaşık beş ay arayla ülkemizde iki seçim yapılması, partilerin son seçim bildirgelerini bir önceki seçim olan 7 Haziran 2015 Genel Seçimleri için hazırlamış oldukları bildirgelerde küçük değişiklikler ile yeniden kullanmalarına neden olmuştur. Bu durum tüm partiler için geçerli iken, 1 Kasım seçimleri için beyannamede en çok değişiklik yapan AKP olmuştur.
- 2011 Genel Seçimlerine de katılan AKP, CHP ve MHP'nin, 7 Haziran Genel Seçimlerine o seçime kıyasla kapsamı genişletilmiş bildirgeler hazırlamalarına karşın, 1 Kasım seçiminde AKP'nin 7 Haziran seçimindeki bildirgesinin kapsamını daralttığı, CHP ve MHP'nin ise kapsamını genişlettikleri görülmüştür.³ Öz itibariye 7 Haziran bildirgeleri ile çok benzer olan 1 Kasım bildirgelerinde, içerikte daraltmaya giden AKP de dâhil eğitim ve ilişkili konularda büyük değişiklikler olmamıştır.
- Uzun yıllar iktidarda olan AKP'nin de dâhil, eğitim reformu tüm partilerin bildirgelerinde öne çıkarılan bir konudur. Eğitim sisteminin çağdaş ve geçerli yaklaşımlar ile yeniden yapılandırılması, eğitim-öğretim için gerekli fiziksel ve bütçe koşullarının iyileştirilmesi, eğitim-öğretim kurumlarında niteliğin artırılması, eğitim müfredatının hazırlanmasından öğrencilerin teknolojiyi etkin kullanmalarına kadar eğitimin her kademesinde teknolojik olanakların en üst düzeyde sunulması, HDP hariç diğer parti bildirgelerinde eğitimle ilgili en sık vurgu yapılan ve vaatler sunulan konulardır.

³ 2011 Genel Seçimlerinde bildirgesi 298 sayfa olan AKP'nin 7 Haziran seçiminde 380, 1 Kasım seçiminde ise 290 sayfa, CHP'nin 70 sayfa olan bildirgesi 7 Haziran'da 203 sayfa, 1 Kasım seçiminde 227 sayfa, MHP'nin 205 sayfa olan seçim bildirgesi 7 Haziran seçiminde 257 sayfa, 1 Kasım seçiminde ise 267 sayfa olmuştur. HDP 2011 seçimlerine bağımsız adaylar ile katıldığından parti olarak seçim bildirgesi bulunmamaktadır.

- 10 yılı aşkın bir süredir tek başına iktidar olan AKP seçim bildirgesinde eğitim alanında en çok vurgu yapılan “arttırılan ve arttırılması vaat edilen okullaşma oranı”dır. Buna karşın aynı vurguya okullaşma oranını anlamlı ülke açısından katma değere dönüştürecek asıl unsur olan nitelikli eğitimin önemi ve nasıl sağlanacağına ifadesi konusunda da yer verildiğini söylemek olanaklı değildir. Bu konudaki bilinçlilik durumu ve özenin seçime muhalefet partileri olarak katılan siyasi parti bildirelerinde çok daha az olduğu görülmektedir.
- Çağdaş eğitim anlayışının gereği olarak eğitimin bilgi yüklemesi biçiminde değil bağımsız ve öğrenmeyi öğrenen, öğrendiklerini gerçek yaşamla ilişkilendiren ve yaşamı boyunca kendini geliştirebilen bireyler yetiştirilmesi biçiminde algılanması HDP hariç tüm parti bildirelerinde vurgulanan diğer bir konudur.
- Günümüzde kütüphanelerin eğitim dünyası ile en yoğun biçimde ilişkilendirildiği konu “zenginleştirilmiş kütüphane” konusu olması ve bu kavram bizzat iktidar partisi tarafından gündeme taşınmış olmasına karşın ne iktidar partisi ne de diğer 3 partinin seçim bildirelerinde bu kavrama doğrudan hiç değinilmemiş olması çarpıcı ve düşündürücüdür.
- Zenginleştirilmiş kütüphanelere iktidar seçim bildirgesinde yer verilmemiş olması, okul kütüphanelerinde alanda akademik eğitim almış kütüphanecilerin istihdam edilmesine varacak yolun hala çok uzun olduğunu akla getirmektedir.
- Bağımsız öğrenme ve yaşam boyu öğrenme bilgiyi etkin ve yetkin kullanmayı, diğer bir deyişle de bilgi okuryazarı olmayı gerektirir. Kütüphaneler de bilgiyi etkin ve doğru kullanma becerisinin kazanılmasında en doğru adresleridir. Buna karşın parti bildirelerinde bağımsız ve yaşam boyu öğrenme becerisini tamamlayıcı bir unsur olarak okul kütüphaneleri başta olmak üzere kütüphane ve bilgi kullanımına ilişkin vurgunun yeterince yapılmadığı görülmektedir.
- Bildirelerinin tamamında eğitime ilişkin vaatler partilerin üstlendikleri ulusal ve hatta uluslararası misyonla ilişkilendirilmiş, eğitim ve öğretimin siyasi bir bakış açısından çok daha önce insani bir gereksinim ve toplumsal kaynaştırıcı güç olduğu görmezden gelinmiştir.
- Eğitilmiş olmanın sonuçlarından olan okuma alışkanlığının önemi ve bu alışkanlığın kazandırılmasına yönelik nitelikli ve yaratıcı etkinliklerin yapılması vaatleri tüm bildirelerin ortak

noktalarındandır. Buna karşın eğitim sisteminin okuma alışkanlığının kazandırılmasına katkısı noktasında somut önerilerin ve vaatlerin ortaya konmadığı dikkat çekmektedir.

- 7 Haziran 2015 seçimlerindeki bildirgelerde kültürel kurumlar yaklaşımı ile kütüphane temasının ele alındığı bir başka çalışmada (Polat, Akkaya ve Binici, 2015), bilgi toplumu olmanın çok önemsenmesine karşın, kütüphane ve bilgi kaynakları ile ilişkilendirilmediği değerlendirilmiştir. 1 Kasım 2015 seçim bildirgelerinde de eğitimin önemli destekleyicisi olarak kütüphane ve bilgi kaynaklarının ne eğitim sisteminin ne de eğitim kurumlarının yapılandırılmasında yeterince yer aldığını söylemek mümkün değildir. Bu durum bilgi toplumunun eğitilmiş bireylerinin yetiştirilmesinde bilgi kaynakları ve kütüphanelerin önemi konusunda kütüphane ve bilgi profesyonellerinin farkındalık yaratacak çalışmalara ve tanıtımlara ağırlık vermeleri gerektiğini göstermektedir. Özellikle eğitimde kütüphanelerin önemine karşılık Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortaöğretim kurumlarında Z-kütüphaneler adıyla bilgi merkezlerinin kurulma çalışmalarına hız verdiği bu günlerde, kütüphanenin tüm kademelerdeki eğitim kurumları için olmazsa olmaz olduğu konusu kütüphaneciler tarafından farklı platformlarda ve daha yüksek sesle dile getirilmelidir.
- Bilgi toplumu hedefine koşul olarak bilgi teknolojilerinin yaygın kullanımı ve geliştirilmesi bildirgelerin kapsamlı olarak ve hemen tüm başlıklarla birlikte ele aldığı bir başka konudur. Eğitim alanında teknoloji kullanımı bilgiye erişme, bilgiyi yorumlama ve iletme becerileri üzerinde yoğunlaşmaktadır ki, başta okul kütüphaneleri olmak üzere tüm kütüphane türleri bu becerilerin kazandırılmasında öncelikli sorumlu ve geçmişten getirdikleri tecrübeye sahip kuruluşlardır. Bu nedenle eğitimde teknolojinin etkin ve yaygın kullanımı işlevsel okul kütüphanelerinin oluşturulması ve yaygınlaştırılması ile mümkündür.

Kaynakça

Ak Parti 1 Kasım 2015 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi: *Huzur ve istikrarla Türkiye'nin yol haritası*. Ankara, 2015. 06 Ekim 2015 tarihinde <http://www.akparti.org.tr/upload/documents/1-kasim-secim-beyannamesi-rgb-rev-06-10-15.pdf/> adresinden erişildi.

Cumhuriyet Halk Partisi Seçim Bildirgesi Kasım 2015: *Önce Türkiye*. Ankara, 2015. 22 Ocak 2016 tarihinde <https://www.chp.org.tr/Public/0/Folder//52608.pdf/> adresinden erişildi.

Halkların Demokrasi Partisi 2015 Seçim Bildirgesi: *Büyük insanlık, Biz'ler meclise*. Ankara, 2015. 15 Haziran 2015 tarihinde www.hdp.org.tr/.../HDP%20Seçim%20Bildirgesi%20Tam%20Metin.pdf/ adresinden erişildi.

Milliyetçi Hareket Partisi 7 Haziran 2015 Seçim Beyannamesi: *Toplumsal onarım ve huzurlu gelecek: Bizimle yürü Türkiye*. Ankara, 2015. 15 Haziran 2015 tarihinde https://www.mhp.org.tr/usr_img/mhpweb/1kasim-secimleri/beyanname_1kasim2015.pdf/ adresinden erişildi.

Polat, C., Akkaya, M. A., Binici, K. (2015). 07 Haziran 2015 Türkiye Genel Seçimleri Parti Bildirgelerinde Bilgi ve Belge Yönetimi ve Kütüphanecilik. *Türk Kütüphaneciliği*, 29 (2): 296-308.

